

NÓGV YMISK ATLIT AT TAKA

**Hóast vit
hava felags
lógir at ganga eftir,
so er talan ikki um
ein “eksaktan
videnskab,”**

**Tað ræður um at finna javnvágina millum lógartekstin og
menniskjalig atlit, sigur Kristina Samuelsen, advokatur.**

DANJAL AV RANA

Ibáðum málunum, sum vit umrøða í Vikusiftissosialinum í dag, eru atfinningarar, at myndugleikarnir stara seg blindar á leiðbeiningar og gera millum lítið og einki fyri at seta seg inn í støðuna hjá umrøddu persónunum og avleiðingarnar, teirra avgerð fær fyri umsøkjjararnar og fólkinu um tey.

Kristina Samuelsen, advokatur, sigur, at tað ræður um at finna røttu javnvágina millum lógina og menniskjalig atlit. Lógin skal tryggja, at øll fáa somu viðgerð, samstundis sum menniskjaligu atlitini skulu tryggja, at onkur ikki verður raktur óneyðuga hart av eini niðurstøðu.

– Lógir og reglur mugu altíð stýra samfelagnum, men tað er kortini ymiskt, hvussu tú umsitir lógir og reglur, og tað er har, atlit at tí einstaka helst skulu spæla inn, sigur Kristina Samuelsen, advokatur.

Hon sigur, at í umsitingarlógini liggur hetta millum annað í hugtøkunum um proportionalitet og góðan umsitingarsíð, hugtøk, sum kanska eru eitt sindur flótandi, men líka fult eru tey partur av lóggávuni.

Hóast vit hava lyndi til at hugsa, at á almennum stovnum fær alt somu viðgerð og viðferð, tí

í grundini eru øll líka fyri lógini, so mugu vit ikki undirmeta tann leiklutin, sum menniskju spæla í viðgerðini. Tað, at umsitingin er samansett av einkultum persónum ger, at hon kann vera ymisk frá stovni til stovn og fólki til fólk.

– Ymiskir stovnar hava ymiska fatan av, hvat umsitingin skal leggja dent á, og ymisk fólk síggja mál frá ymiskum sjónarmiðum. Hetta er orsøkin til, at vit hava stovnar sum Løgtingsins Umboðsmann, sum kann gera nakrar leiðbeiningar og siga okkum øllum, hvat góð umsiting er. Vit mugu alla tíðina arbeiða við at gera lögfrøðina betri, sigur Kristina Samuelsen.

Hóast vit hava felags lógir at ganga eftir, so er talan ikki um ein “eksaktan videnskab,” sum hon málber seg.

– Tað fara altíð at liggja metingar undir avgerðunum, og metingar eru altíð gjørdar av einstakum fólki og merkt av teimum. Tí kann sama mál fáa ymiska viðgerð, alt eftir hvør málsviðgeri situr við málinum, og fáa tvey heilt ymisk úrslit. Samstundis kunnu bæði úrslitini vera fult lóglig, tí ein hevur nakrar karmar at virka innan fyri, nakrar móguleikar, ein kann brúka ella lata vera. Hetta er tað, sum ger, at mál kunnu gerast ymisk, sigur Kristina Samuelsen.

Mugu gera gagn av royndum

– Hetta er eisini orsøkin til, at vit hava trý stig innan rættarskipanina, frá býrættinum til landsrættin. Eitt mál kann fara allan vegin ígjøgnum og fáa ymiskar úrskurðir í øllum trimum rættunum. Tá sæst eisini, hvørja ávirkan persónarnir kunnu hava. Tá talan er um dómarar, er talan um persónar, við eini øgiligari

serfrøði innan lögfrøði, meðan nógvir málsviðgerðar í umsitingini koma beinleiðis av skúlabeinki, og tí hava eina øgiliga fyrakantaða fatan av, hvussu lögfrøðin virkar. Tey hava ikki royndirnar og hava tí ikki lært seg at síggja, hvussu lögfrøðin skal tæna samfelagnum, sigur Kristina Samuelsen.

– Reglurnar mugu haldast, eingin ivi um tað. Spurningurin er tó, hvussu tær skulu fyrisitast og

hvørji atlit skulu takast, tá tú skalt viga, hvat er rætt at gera, innan fyri karmarnar í lógini. Tað krevur eina meting av, hvussu man kann tryggja at mann ikki missir tamarhaldið, samstundis sum ein, so vítt lógarkarmarnir loyva hesum, skal vera menniskjaligur og hugsa um proportionalitet, sigur Kristina Samuelsen.

Hon heldur eisini, at arbeiðsbyrðan hjá málsviðgerðunum ikki eigur at undirmetast.

– Í fleiri førum hava fólk úr at gera. Í øllum slíkum málum hava málsviðgerðarnir nøkur ting, sum teir mugu taka atlit til og nøkur, sum teir kunnu taka atlit til. Hevur tú nógva at gera, so tekur tú kanska bara atlit til tað, sum tú skalt, uttan at fara niður í smálutirnar at kanna alt tað, sum tú kanst taka atlit til, sigur Kristina Samuelsen.

Kristina Samuelsen heldur tó ikki, at hetta er ein umbering, tá talan er um føroysku málini.

– Talið av útlendingum í Føroyum er lutfalsliga lítið, og flestu av umsóknunum eru helst standard, sum ikki krevja stórvegis viðgerð. Tær, sum krevja gjøllari kanning í sambandi við hoyring, eru helst so fáar, at føroysku myndugleikarnir burdu havt orku at fáa til vega allar upplýsingar, ið kunnu hugsast at verða viðkomandi í einum máli, sigur Kristina Samuelsen.